

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:351

av Paula Holmqvist m.fl. (S)

Vänern och Göta älv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för en utveckling av Göta älv och Vänersjöfarten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka om det går att producera mer el vid kraftstationen i Lilla Edet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en delegation för klimatanpassningsinsatser avseende skredrisker i Göta älv-dalen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sjöfarten är ett miljövänligt sätt att transportera varor och därför viktig att utveckla för att minska utsläppen från vägtrafiken. Sjöfarten är också samhällsekonomiskt lönsam, då den minskar slitaget på vägar och därmed minskar behovet av nyinvesteringar för att klara tunga transporter. Därför har Vänersjöfarten stor miljöpolitisk betydelse. Vänersjöfarten är också viktig ur regionalpolitisk synpunkt. Den är en betydande näring tillsammans med hamnarna runt Vänern. Det transporteras omfattande volymer gods till och från företag kring sjön. Den har också stor betydelse för alla företag som är beroende av väl fungerande transporter i regionen och är därför en viktig transportled. Många av de industrier som är lokaliserade runt Vänern finns där just tack vare möjligheten att införa råvaror och leverera produkter med sjöfart. Utan Vänersjöfarten hade och har sannolikt industrier av detta slag inte samma konkurrenskraft.

Vänerns totala godsvolym har dock långsamt sjunkit sedan mitten av 1980-talet samtidigt som de totala godsvolymerorna till och från Vänerområdet ökar. Det finns stor kapacitet i vattenlederna och i hamnarna runt Väneren att utnyttja, och kostnaderna för ytterligare ett fartyg i trafik är mycket låga.

Den så kallade Väneröverenskommelsen ger en god grund för fortsatt utveckling av Vänersjöfarten. Nu måste staten och andra intressenter gå vidare med att utveckla Vänersjöfarten, slussarna och hamnarna vid Göta älv för att öka godsvolymerorna, inte minst för miljöns skull.

Klimat- och sårbarhetsutredningen konstaterade att Väneren, dess tillflöden och avrinningsområden är ett av Sveriges mest utsatta områden. Vi har sett detta under flera år, bland annat åren 1998, 2000 och 2001 då området kring Väneren drabbades av översvämningar med betydande kostnader som följd.

Prognoser finns som säger att de pågående klimatförändringarna ger ökade flöden till Väneren och en höjning av vattennivån i havet. En höjning av nivån i havet gör att tappningen ur Väneren måste minskas samtidigt som troligtvis flödena till Väneren ökar. Översvämningarna har blivit fler de senaste åren och kan ha att göra med att vi idag har ett annat klimat än då vattendomen togs fram på 1930-talet. Vattendomen byggde på att det fanns en kraftig vårflod (i maj) och att vi hade en snötäckt, tjälad period vintertid. Idag har vi även en höstflod, vilket inte alls fanns med i beräkningarna från 1930-talet. Avregleringen av elmarknaden kan också ha fått till följd att elbolagen vill spara vatten under hösten till de tider kölden blir hårdare och elpriset stiger. Vi har idag även en sjöfart på Väneren året runt som gör att man vill hålla en hög vattennivå året runt. Det finns ett samhällsintresse i att hålla en hög nivå i Väneren så att vi tar tillvara vattenkraften på bästa sätt samtidigt som vi kan gynna sjöfarten på Väneren. Dessa intressen tillsammans med de klimatförändringar som kan tänkas komma gör att vi anser att man behöver undersöka och förtydliga de samhällsekonomiska och miljömässiga effekterna av de klimat- och väderförändringar som är att vänta. Riskerna med stigande vattennivåer i Göta älv och dess effekter sett ur ett medborgerligt och samhällsekonomiskt perspektiv ses över.

Större vattenflöden har inneburit att det släpps förbi vatten som inte går igenom Lilla Edets kraftstation, vilket innebär att det finns möjlighet att ta ut mer elproduktion på ett klimatsmart sätt.

Regeringen har gett Statens geotekniska institut i uppdrag att ta fram förslag på hur genomförandet av klimatanpassningsinsatser som minskar skredrisker i Göta älvdalen kan samordnas. SGI:s förslag är att inrätta en delegation. Utredningen har genomförts i samverkan med en lång rad aktörer. Breda samrådsmöten har hållits med 22

myndigheter och organisationer. Nu är det dags att staten går vidare med utredningsförslagen.

Paula Holmqvist (S)

Jörgen Hellman (S)

Maria Andersson Willner (S)

Peter Johnsson (S)